

הלכות ראש השנה תקצג-תקצד

לפי שאין כאן מצוה כלל אלא אם כן תקוע ומרוע ותוקע ג' פעמים כמ"ש בס"ת תקצ"ו אבל אם יודע להריע תרועה שלנו ואינו יודע לתקוע השברים יתקע תר"ת ג' פעמים וכן אם יודע לתקוע שברים ואינו יודע התרועה שלנו יתקע תש"ת ג' פעמים דשמו מה שהוא יודע זו היא תרועה האמורה בתורה ונמצא מקיים המצוה כמאמרה":

ך התקיעות שעל סדר הברכות אינן מעכבות את הברכות שאם אין בהם מי שיודע לתקוע אעפ"כ יאמר הש"ץ כל המ' ברכות וכן הברכות אינן מעכבות את התקיעות שאם אינו יודעין לברך הברכות האלו אעפ"כ יתקעו ג' סדרים⁶⁰.

אם התפללו בצבור המ' ברכות ולא תקעו עד לאחר שגמר הש"ץ את התפלה יצאו:

תקצד יחיד שלא התפלל אין חבירו מוציאו וכו' סעיף אהר:

א אע"פ שבמ' ברכות של מוסף ראש השנה אף הבקי יוצא בתפלת הש"ץ כמ"ש בס"ת תקצ"א⁶¹ מבל מקום אם אין שם תשעה שעונין אמן אחר ברכותיו⁶² אין אדם יוצא בתפלתו אפילו מי שאינו בקי ואינו יודע להתפלל בעצמו⁶³.

ואפילו אם הוא בענין שאין צריך לענות אמן אחר ברכותיו כגון שעדיין לא התפלל תפלת מוסף בלחש ונמצא שהוא צריך להתפלל בשביל עצמו בלחש אלא שהוא מתפלל בקול כדי להוציא גם את שאינו בקי⁶⁴ ונמצא דאף אם לא יענו אמן אחר ברכותיו אין כאן חשש ברכה כבלמה"ה אעפ"כ אם אין תשעה שעונין אמן אין תפלתו נקראת תפילת הציבור ואין אדם יוצא ידי חובתו בשמיעה אלא אם כן שומע תפלת הציבור לפי שכך היתה התקנה בתחילה כשתקנו תפלת הציבור שיהויר הש"ץ את התפלה בקול רם כדי להוציא מי שאינו בקי⁶⁵ ואם אינו מתפלל תפילת הציבור אינו יכול להוציא אחרים בתפלתו שהתפלה אינה כשאר ברכות שאדם יוצא ידי חובתו בשמיעה ועניתי אמן⁶⁶ אבל בתפלה צריך כל אחד ואחד לבקש רחמים⁶⁷ ואין נכון לבקש על ידי שליח אלא אם כן הוא שליח ציבור.

אבל בתקיעות יכול אדם לצאת בשמיעה אפילו הוא יודע לתקוע בעצמו ואפילו אם אין שם ציבור שישמעו עמו⁶⁸:

ג רמב"ם הל' תפלה פ"ח הל' וה"מ, הובא במ"א סק"א. טור בשם הר"מ נגה הל' ר"ה (ע' לא), בשם ר"ם שריירא, ושורש ס"א.

ד רבנו ירושם נ"ג ח"ו (כו, ד), הובא במ"א ס"ק א, ובכ"י ריש פ"י קבר.

ה ראה לעיל ס"ג נה מ"ז, ופי' קבר ס"ז.

ו ראה ברייתא לה, ב, לעיל ס"ג קבר ס"א ופי"ד, נ"מ צנינים.

ז ברייתא לה, ב, מור וש"ע שם.

ח ראה לעיל ס"ח ס"א, ס"י קמו ס"ד, וראה ס"ג ר"ג ס"ד שבדפי"ב יוצא גם אם לא ענה אמן, שלחן המנח"ח פ"ג קצה תערה, ג.

ט ירושלמי ברכות פ"ג הל' ה"ג, הובא בד"ץ (א, ב) ר"ה יחיד, ובכ"י, וראה גם לעיל ס"ג ר"ש ס"ד (לענין להוציא את הבקי בצבור), וש"ג.

י גמרא (בבב"א) לה, ב, מור וש"ע ס"א, וראה לעיל ס"ה תפס סוף ס"א (לענין ספירת העומר).

י רמב"ם שם, ראה העו"ב ש' ע' ד, שנו ע' ג, תת ע' 60.

ז סעיף א, ח ר"ן שם ד"ה דאמרינן, מור וש"ע שם, מ"א סק"ג, וראה מ"ז סק"א, פרישה איתא א ד"ה ואם, לעיל ס"ה תקצ ס"ב ס"ה תקצ ס"ד.

ט גמרא (בריותא) שם (מצוה בתקועין יותר מן המברכין), ומשנה לה, ב (מי שברך ואח"כ נתמנה לו שופר), ר"ן שם ד"ה חנו בנגן, מור, רמ"א ס"ב.

י רמ"א שם, לבוש שם, מ"א סק"ה.

סימן תקצד

א סעיף ב.

ב הר"ב רבנו יונה ברכות (יג, ב) ד"ה ויש ב"י ריש ס"י (סנה), לבוש ס"י [ז] ס"ד, וראה גם רמ"א ס"י נג ס"ד.

מ"א שם סק"ה, לעיל שם ס"ד, ס"י קבר ס"א ופי"ד, ס"ה נה ס"ז (במסורת) ופי"א.